

۲۰۹۲۵

عبدالرحمن
عبدالرحمن

نقش ابزار و روش های آموزش
در تثبیت یادگیری

مؤلف :

علی اکبر احمدی سیاه بومی

سرشناسه	: احمدی سیاه‌بومی، علی‌اکبر، ۱۳۴۹-
عنوان و نام پدیدآور	: نقش ابزار و روش‌های آموزش در تثبیت یادگیری/مولف علی‌اکبر احمدی سیاه‌بومی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات راه دکتري: سنجش و دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري	: ۱۱۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۱-۱۲۳-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: پیشرفت تحصیلی -- ایران -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: Promotion (School) -- Iran -- Case studies
موضوع	: روش مدارس -- ایران -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: School reports -- Iran -- Case studies
موضوع	: کودکان ادبی -- ایران -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: School children -- Iran -- Case studies
رده‌بندی کنگره	: ۳۰۶۳LB
رده‌بندی دیویی	: ۲۸۳۰۹۵۵/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۳۴۴۸۹

عنوان: نقش ابزار و روش‌های آموزش در تثبیت یادگیری

مولف: علی‌اکبر احمدی سیاه‌بومی

ناشر: انتشارات سنجش و دانش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

صفحه‌آرایی: مهتاب دوستی

طراح جلد: مهتاب دوستی

ناظر: نسرین خانی

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

بهاء : ۲۵۰۰۰۰ ریال

چاپ و نشر: تهران، ملارد، مارلیک، بلوار هفت تیر، مجتمع تجاری اداری امیر، آکادمی تخصصی دکتري تلفن تماس: ۰۲۱-۶۵۱۴۰۰۲۷
 فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۲۶، وب‌سایت: www.sanjesh.ir پست الکترونیک: ketab.sanjesh@gmail.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	اولویت بندی پژوهش ها
۱	جامع نگری
۱	تجربه
۲	تقوای پژوهشی
۲	پرهیز از غرور علمی
۳	اخلاص
۳	یاری خواسان از خدا
۴	ضرورت عمل به افته ها
۴	آشنایی با مفهوم سرقت علمی و راهکارهایی برای پرهیز از ابتلای به آن
۵	سرقت علمی و انواع آن
۵	تعاریفی چند از سرقت علمی
۶	انواع سرقت علمی
۷	ب. عدم ذکر نام منبع اتخاذ
۷	ج. ذکر ناقص
۸	سرقت علمی از خود (خودسرقتی)
۸	سرقت علمی حاصل از ترجمه
۹	نتیجه گیری
۱۲	تقسیم بندی جویندگان علم
۱۳	مقدمه
۲۰	● نقش معلمان
۳۲	پیشینه
۴۱	یافته ها
۴۲	فرضیه اول
۴۳	فرضیه دوم
۴۹	منابع

۵۲	مقدمه
۵۵	روش
۵۹	منابع
۶۰	مقدمه
۶۰	اهمیت و ضرورت بازی در آموزش
۶۲	تعریف بازی و ویژگی های آن
۶۳	تعریف بازی های رایانه ای
۶۳	ویژگی های بازی های رایانه ای
۶۴	ساختار بازی های رایانه ای
۶۵	تاریخچه بازی های رایانه ای
۶۷	تاریخچه بازی های رایانه ای در ایران
۶۸	تقسیم بندی بازی های رایانه ای
۶۹	بازی های رایانه ای آموزشی
۷۰	انواع بازی های رایانه ای آموزشی
۷۱	چگونگی عملکرد بازی های رایانه ای در امر آموزش
۷۱	مراحل انتخاب و کاربرد بازی های رایانه ای در کلاس درس
۷۳	رده بندی بازی های رایانه ای
۷۳	محتوای مشترک در این نظام ها:
۷۴	نظام ملی رده بندی سنی بازی های رایانه ای در ایران [۱۴]
۷۴	چشم انداز
۷۵	بازی های رایانه ای و تأثیرات آن ها در کودکان و نوجوانان
۷۹	معایب بازی های رایانه
۸۱	رهمودهای شیوه ی استفاده از بازی های رایانه ای
۸۲	منابع
۸۸	پیشینه
۸۹	روش اجرا
۹۰	جامعه و نمونه آماری
۹۰	روشهای تجزیه و تحلیل آماری

۹۰	بررسی و تحلیل نتایج:
۹۳	منابع
۹۵	مقدمه
۹۶	جایگاه پژوهش در آموزش و پرورش
۹۷	پیشینه
۱۰۳	رویکرد پژوهش - محور در برنامه های درسی
۱۰۴	اجمالی از برنامه درسی آموزش پژوهش - محور
۱۰۴	تئوری کار
۱۰۵	نقش معلم
۱۰۵	نقش دانش آموز
۱۰۶	ارزشیابی:
۱۰۸	نقش مدارس در نهادینه کردن فرهنگ پژوهشی
۱۰۹	نقش معلمان در گسترش فرهنگ پژوهشی
۱۱۱	فهرست منابع
۱۱۲	مقدمه
۱۱۵	پیشینه:
۱۱۷	مزایا اجرای مدل ایزو ۱۰۰۱۵
۱۱۸	انواع آموزش ها
۱۱۹	منابع:

برخی از توصیه‌های ارزشمند دینی در انجام پژوهش‌های علمی

اولویت بندی پژوهش‌ها

اولویت بندی پژوهش‌ها نکته بسیار مهمی است. درباره اولویت‌های پژوهشی از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت شده: "از هر دانشی نیکوترینش را تحصیل کنید؛ زنبور عسل، بهترین گل‌ها و خوشبوترین گل‌ها را می‌خورد پس دو گوهر بسیار گرانبها را تولید می‌کند، از یکی شفا و از دیگری نور که هر دو نیاز است به دست می‌آید." تولیدهای علمی بایستی دو نکته را مورد توجه قرار بدهد: یکی این که درمان باشد، دوم آن که دل‌ها را نورانی کند. فرمودند: علم و دانش بیشتر از مقداری است که قابل احاطه باشد و یک فرد نمی‌تواند بر همه آنها واقف گردد پس از سر علم بهتر و شایسته ترش را فرا گیرید (فهرست غررالحکم، ص ۲۶۵):

جامع نگری

پژوهشگر در زمینه‌ای که می‌خواهد پژوهش کند، باید همه آنچه را نیاز به مطالعه دارد، ببیند. به دیدن نظریات یکی دو نفر اکتفا نکند. امیرالمؤمنین علیه السلام در این خصوص می‌فرمایند "کسی که همه آرا را در یک مسئله ملاحظه کند، می‌فهمد که چه کسی درست و چه کسی نادرست گفته است" بنابراین بررسی جامع پیشینه پژوهش از مهمترین راهکارهای موفقیت در شناخت حقایق علمی به شمار می‌رود.

تجربه

انسان برای پژوهش در یک مسئله باید تجربه داشته باشد؛ یعنی همان آغاز که قلم به دست گرفت، محقق نمی‌شود. چنین انتظاری هم از او نیست. بازدید از مؤسسه‌ها و استفاده از تجربه محققان در زمینه‌های مختلف مورد توجه قرار گیرد. امیرالمؤمنین علی علیه السلام می‌

فرمایند: "تجربه، علم جدید برای انسان ایجاد می‌کند". همچنین فرمودند "تجربه فوق علم است". انسان هر چه خودش مطالعه دارد به جای خودش مفید و سازنده است. استفاده از تجربه دیگران هم بسیار مهم است. اما در استفاده از تجارب دیگران باید از سرقت علمی پرهیز کند و حتماً به فرد یا منبعی که از آن مطلبی را می‌آورد، استناد کند.

تقوای پژوهشی

پژوهشگر باید تقوای پژوهشی داشته باشد. تقوای پژوهشی چیست؟ عبارت از نکاتی است که پژوهشگر باید هنگام پژوهش و اظهار نظر رعایت نماید. از امیرالمؤمنین علیه السلام نقل شده: "اگر احادیث عالی و عزیزی پیدا نکردی اظهار نظر نکن" همچنین فرمودند «الْعَالِمُ مَنْ عَرَفَ قَدْرَهُ، وَ كَفَى بِالْعُلَمَاءِ أَنْ لَا يَعْرِفَ قَدْرَهُ»؛ "پژوهشگر، کسی است که اندازه علمی خودش را لحاظ کند و پایش را از انگلیمش درازتر نکند این هم نکته‌ای دیگر در تقوای پژوهشی است".

پرهیز از غرور علمی

اگر انسان، گرفتار غرور علمی شد، مانع پژوهش و مانع رسیدن به حق است. از امیرالمؤمنین علیه السلام نقل است که فرمود: "این از فضیلت علم انسان است که علمش را اندک بداند و گرفتار غرور علمی نشود. خیال نکند آنچه می‌گردد و حق منزل است". حضرت صادق (ع) فرموده است: کسیکه تحصیل علم می‌کند برای آنکه به مردم علم فخر فروشی نماید، یا به جنگ بی سوادان برود و آنان را شکست دهد، یا آنکه به وسیله ی علم، مردم را به خود متوجه کند و بگوید من رئیس شما هستم، جایگاه چنین انسانی از آتش خواهد بود.

اخلاص

از مهمترین ویژگی‌های مورد نیاز برای یک پژوهشگر مسلمان، اخلاص است. برای خدا کار کردن، برای خدا قلم به دست گرفتن، برای خدا قلم زدن، بسیار ارزشمند است. امیر المؤمنین علیه السلام می‌فرماید: "با تحقق اخلاص، دیده‌های بصیرت، نورانی می‌شوند؛ چشم جان انسان باز می‌شود و بهتر می‌تواند حقایق را درک کند و بنویسد"

یاری خواستن از خدا

آخرین نکته، استمداد از خداست. وقتی خداوند به پیامبرش می‌فرماید: "بگو ای پروردگار! دانشم را بیفزای". پیامبر با آن همه علمی که داشت و برای ما قابل تصور نیست که او چقدر می‌دانست، باز خداوند می‌گوید: بگو: (رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا) تو هم نیاز داری علمت بیشتر شود. ما خیلی سزاوارتریم که از خداوند این خواسته را داشته باشیم. یکی از دعا‌های پیامبر صلی الله علیه و آله هنگام برخاستن از خواب این بود که دانشم را بیفزای. بنابراین، استمداد از حضرت حق برای هدایت ذهن به چیزی که در پژوهش ما است، از جمله اخلاق پژوهش است.

استفاده از تمامی منابع علمی و گزینشی برخورد نکردن در بررسی پیشینه پژوهشی حضرت علی (علیه السلام) در مورد علم و یادگیری، آوردن مطالب حکیمانه را فرا گیرید ولو گوینده آن مشرک باشد (اثبات الهداة، ج ۱، ص ۴۶-۴۷) فرمودند: در سخن نظر به گوینده مکنید بلکه نظر به گفتار نمایید یعنی گفتار صحیح را از هر که گفته است بگیرید (اثبات الهداة، ج ۱، ص ۴۶-۴۷) فرمودند: گفتار حکیمانه را از هر کس یاد بگیرید ولو گوینده‌ی آن از نظر مذهبی گمراه باشد (اثبات الهداة، ج ۱، ص ۴۶-); این سخن همسو با آیه ۱۷ و ۱۸ سوره شریف زمر است که شنیدن و خواندن تمامی سخنان، و برگزیدن بهترین‌ها را از نشانه‌های خردمندان و بندگان هدایت‌شده، معرفی کرده است. البته باید مراقب بود که در برخورد با

اندیشه‌ها، خط‌کش اصلی، اصول و فروع دین مبین اسلام است و نباید اسیر اندیشه‌ها شد بلکه باید اندیشه‌ها را جستجو کرد و بهترینش را برگزید.

ضرورت عمل به یافته‌ها

امام صادق(ع) نیز در این باره می‌فرماید: هر اندازه که دلتان می‌خواهد بیاموزید؛ اما (بدانید که) تا به علم عمل نکنید، خداوند هرگز از آن (علم) به شما سودی نمی‌رساند، زیرا که علما به عمل کردن اهتمام می‌ورزند و نادانان به روایت و نقل کردن» (بحارالانوار، ج ۲، ص ۷۳)؛ پس تا نتایج علمی در سطح جامعه منتشر نشود و از آن عملاً استفاده نشود، برای دارنده‌اش، چه فرد یا جامعه، سودی نخواهد داشت.

آشنایی با مفهوم سرقت علمی^۱ و راهکارهایی برای پرهیز از ابتلای به آن

سرقت علمی که با کمال تاثر و تألم در ساحه وسیع و دامنه‌دار گریبان‌گیر جامعه علمی کشور ما به ویژه قشر جوان علمی گردیده است، از آسیب‌های جدی پژوهشی به شمار می‌آید. پدیده فوق در حوزه‌های مختلف پژوهشی، نه تنها در زمینه تألیف بلکه در ارتباط با ترجمه نیز از نمودی آشکار برخوردار است. امروزه کاربرد روزافزون بهره‌گیری از رایانه و فضاهای اینترنتی و تسهیل دستیابی به علوم روز جهانی، بدون آموزش فرهنگ کاربردی لازم در استفاده از متون مختلف علمی، ادبی، هنری، و... به کپی‌برداری‌های نادرست و غیر مجاز در سطحی وسیع انجامیده است. به راستی آیا می‌توان پاسخی بر این پرسش یافت که - به بیان از مقاله‌های نگارش یافته در کشور ما به واقع نگارش شده‌اند، و ترجمه و کپی‌برداری نادرست یا به عبارتی سرقت علمی به شمار نمی‌آیند؟ در این ارتباط، سرقت علمی بر چه مواردی اطلاق می‌گردد؟ و انواع آن چگونه قابل تشخیص است؟

^۱مطالب ارائه شده در خصوص سرقت علمی، عمدتاً از منبع دکتر مهین ناز میردهقان برگرفته از سلسله سخنرانی‌های گروه زبان‌شناسی، ۱۵/۷/۹۲ و دکتر حمزه علینورمحمدی برگرفته از مقاله با عنوان سرقت علمی: مصادیق و راهکارها (۱۳۹۳)، گرفته شده است.

سرقت علمی و انواع آن

سرقت علمی یا پلجی جیریسیم Plagiarism که از واژه‌های لاتین Plagiaries به معنای غارتگر، و Plagium به معنای سرقت و دزدی (بیچه دزدی) برخاسته، در معنای «سرقت و به کارگیری عقاید و نگاشته‌های دیگران به عنوان مطالب خود» کاربرد یافته است این اصطلاح انواع گوناگون سرقت‌های ادبی و هنری، مشتمل بر برداشت عینی و بی‌کم و کاست تا تغییراتی صوری در آثار، را در بر می‌گیرد. به منظور درک بهتر مطلب بیان خود را در قالب پرسش زیر مطرح می‌نماییم:

در صورتی که با مطلبی از خود با نام فردی دیگر مواجه شوید چه احساس و عکس‌العملی خواهید داشت؟ طبیعاً برافراخته شده و دلیلی را در توجیه این عمل ناپسند اخلاقی نخواهید پذیرفت، چراکه آن را به نویسنده سرقت شده استفاده از اعتبار خود به شمار می‌آورید. تعاریف متمایز بخش بعد از بحث نظری و صورت‌های باز نمود آن به منظور ایجاد درکی بهتر از مفهوم این اصطلاح ارائه شده است.

تعاریفی چند از سرقت علمی

با در نظر داشتن اهمیت بحث به صورتی جهانی در این باب، دانشگاه‌های برجسته دنیا شاهد اطلاع‌رسانی‌هایی گسترده از قوانین خاص دانشگاهی و کشوری در این باب هستیم. تعاریف ذیل به اقتباس از وب‌سایت پلجی جیریسیم دانشگاه کلیرمونت Claremont Graduate University در توصیف آنچه سرقت علمی انگاشته می‌شود بیان شده‌اند.

● استفاده از بیش از چهار واژه از یک منبع بدون به کارگیری نشانه‌های نقل قول (یعنی

علائم " ")

● به کارگیری مطالب، ایده‌ها و زبان دیگری و ارائه آن به عنوان کار خود

● اتخاذ عقیده، پیشنهاد یا حتی عبارتی خاص از فردی دیگر بدون پذیرش و ذکر منبع، با
الفای گمانی باطل به خواننده که عقیده اصلی از آن نگارنده است
بر این مبنا عمل فوق را چنین توصیف نموده‌اند:

● سرقت علمی هنگامی به وقوع می‌پیوندد که نویسنده این باور را در خواننده ایجاد نماید
که نگاه‌های وی نسخه‌ای اصلی و اولیه می‌باشد، در صورتی که حقیقت امر چیزی دیگر
است.

سرقت علمی در هر یک از صورت‌های ممکن تلویحی نادرست از ابتکار و اصالت پژوهش
است؛ در حالی که، در واقع بر مبنای عقاید و واژگان فرد/ افراد دیگر بنا نهاده شده است.
نمونه‌هایی از وب‌سایت‌ها، معرف پلی جی‌ریسم در دانشگاه‌های معتبر جهانی در بخش معرفی
منابع بیش‌تر در انتهای متن ارائه شده است.

انواع سرقت علمی

سرقت‌های علمی را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود: سرقت علمی مستقیم؛ سرقت
علمی جزئی (به نقل از وب‌سایت پلی جی‌ریسم، انشگا، کد. مونت): سرقت علمی یا کپی‌برداری
مستقیم Straight (عینی Exact Copy). این نوع سرقت علمی، کپی‌برداری واژه به واژه از
کار/ پژوهش فردی دیگر بدون ذکر نام وی به عنوان منبع مورد استفاده است. این شیوه اغلب
با تغییراتی ساختاری جزئی و افزودن یا حذف واژه‌هایی چند، که به تغییرات نمودی کار ارائه
شده نسبت به کار اصلی می‌انجامد، به انجام می‌رسد. سرقت علمی یا کپی‌برداری جزئی
Partial Plagiarism. هنگامی که سرقت علمی به شکل کپی‌برداری عینی نباشد، به
صورت‌های زیر تظاهر می‌یابد:

الف. تفسیر Paraphrase یا ترجمه Translation

این نوع سرقت علمی در شکل تغییر یا ترجمه متنی اصلی بدون ذکر منبع است. بدین
مفهوم که ایده اصلی متن، با تغییراتی چند، بدون اشاره به منبع اولیه، به کار برده می‌شود.

در موارد تفسیری اغلب واژه‌هایی بسیار از متن اصلی در کار سارقین ادبی مشاهده می‌شود، که با توجه به تفاوت‌های سبکی و نگارش، کار را به صورت تصویری از پاره بخش‌های به هم چسبانیده می‌نمایاند. همچنین تفسیرها یا ترجمه‌های متوالی و گسترده، حتی هنگامی که با ذکر منبع همراه باشد، لیکن در تعامل با متن تفسیر/ ترجمه شده مطالبی افزوده را شامل نگردد، دزدی علمی به شمار می‌آید. با وجود دشوارتر بودن اثبات این‌گونه سرقت‌های علمی این نوع نیز خود از انواع این سرقت‌ها به شمار می‌آیند. هگزام (همانجا) اظهار داشته است که تفسیر/ ترجمه صحیح به صورتی است که همراه با ذکر منبع اصلی به مطالبی محدود باشد که به دنبال آن مورد بحث و ترصیف قرار گیرد. وی قابل قبول بودن تفسیر/ ترجمه را در موارد زیر دانسته است:

حجم تفسیر/ ترجمه ارائه شده افزودن بر کار نویسنده نباشد.

● تفسیر/ ترجمه امکان تعامل معنادار میان نقطه نظرات نگارنده با فردی دیگر فراهم آورد.

● مباحث متن اصلی با واژگانی متفاوت بازتابی گردد.

ب. عدم ذکر نام منبع اتخاذ

در صورت ارائه داده‌ها از نویسنده‌ای که خود آنان را از منبعی دیگر دریافت نموده باشد، عدم ذکر نام نویسنده‌ای که مطالب از او نقل و برگرفته شده است، سرقت علمی محسوب می‌گردد. بدین مفهوم که همراه با نام نویسنده اصلی، نام نویسنده‌ای نیز که منبع از او اقتباس شده نیز لازم‌الذکر می‌باشد.

ج. ذکر ناقص

مواردی که نام منبع در آنان تنها برای بخشی از مطالب کپی برداری شده به کار شده است نیز سرقت ادبی محسوب می‌گردند.